

Monor '85 – Elek István

„Természetesnek éreztem, hogy különbözőek vagyunk”

Elek István alapító tagja volt az MDF-nek, jelenleg a párt országgyűlési képviselője. Neve az utóbbi hetekben vált igazán ismeretűvé, miután a Magyar Nemzet hasábjain nyílt levélben fordult szembe Csurka István „kirekesztő nemzetszemléletével”. A politikai életben való feltűnése azonban korántsem ilyen hirtelen, már a monori találkozójó jegyzőkönyvében is találkozunk felszólalásával.

— Igaz-e a megállapítás, hogy a monori tanácskozás jelentőségét az a tény adta, hogy ott az ellenzék különböző csoportjai együtt léptek fel?

— Valamennyien azt éreztük, hogy van egy közös nevező, de azt minden résztvevő tudta, hogy a különböző csoportok másféle szellemi hagyománykörhöz kapcsolódnak, másféle taktikát követnek a politikában — ha egyáltalán így lehet nevezni az akkori értelmiségi politizálást. Más volt a fogalomhasználatunk, mások voltak a fontos témák, de akkor azt kölcsönösen elhinni látszottunk egymásról, hogy valamennyien őszintén demokraták vagyunk, egyformán komolyan akarjuk a demokratikus változásokat. Annak érdekében, hogy hatékonyabb legyen a küzdelemünk, szükség volt a szorosabb kapcsolattartásra, az egyeztetésre, már csak azért is, hogy ne lehessünk egymás ellen kijátszhatók. A monori tanácskozás tanulsága az volt, hogy akkor van értelme pontosabban megfogalmazni a közös, nevezőt, ha előbb mindegyik csoport világosabban meghatározza önmagát.

— Ez az önmeghatározást folyamatosan végül látványos szakításhoz vezetett, ha Lakitelekre gondolunk.

úgy érzem, közös felelőssége azoknak, akik részt vettek a monori találkozón, hogy megpróbálják elevenné tenni a tanácskozás szellemiségét.

— Ön saját pártjában törvényhozói szerepet vállalt. Az utóbbi hetek eseményei azt mutatják, hogy pártján belül is vannak viták. Milyennek látja a saját helyzetét?

— A nyolcvanas években én politizáló értelmiségi voltam, a politikai szakszerűség igényét képviseltem az irodalmi, kulturális élet vitáiban, most viszont úgy érzem, hogy politikai technokraták között értelmiségiként jelenek meg. Értelmiségi étoszt és politikai szakszerűséget együtt kellene képviselni, tudomásul kell venni, hogy a politikacsinálásnak vannak sajátos törvényszerűségei, és azt az értelmiségi szellemet, ami Monorra is jellemző volt, a politika törvényszerűségeihez alkalmazkodva kell érvényesíteni, mert egyébként nem más, mint lila köd. Ha többen volnánk, akik az ehhez szükséges „taktikák” kidolgozásán gondolkodunk, több remény lenne arra, hogy a napi politizálás többet mutasson abból, amit Monoron mondtunk, vagy amiben hittünk. Ott komolyan vallottuk, hogy erkölcsi megújulásra is szükség van, a politikai kultúrát kell megnevesíteni. A mindennapi politizálásban kevésbé látszik, hogy ezt sikerült volna elérni. Taposómalomban dolgozunk, nincs időnk a párbeszédre, és még mindig nem határoztuk meg valódi szerepünket és feladatunkat, sem a kormánypártok, sem az ellenzék. Nehezen találjuk a mai közös nevezőt, mert ma is más nyelvet beszélünk, nem értjük meg egymást, és mintha gyakran már igény se lenne bennünk a megértésre. A monori tolerancia valóban nem érvényesül, de azt is be kell lát-

nunk, hogy most nemcsak humán értelmiségi csinálgják a „politikát”, hanem olyanok is bekapcsolódtak, akik a nyolcvanas években nem vettek részt az értelmiségi politizálásban. Ha demokrácia van, ezeknek a rétegeknek is meg kell jelenniük, és hangot kell kapniuk a parlamentben. Másrészt ez már nem csupán értelmiségi torzalkodás, hanem súlyos tételekre menő küzdelem a hatalom kérdéseiben. A maximális program nem lehet több, mint hogy ez civilizált legyen.

— Ön hogyan látja az értelmiség mai helyzetét?

— Néha én is úgy érzem, hogy nincs mögöttünk az a széles értelmiségi réteg, amelyről azt hittük, hogy mi csak a szószólói vagyunk. Úgy tűnik föl, mintha az értelmiség visszahúzódt volna a magánszférába, még a parlamenti pártok szakértői gárdájában sem jelenik meg. Véleményem szerint, ez a parlamentben megjelenő értelmiség felelőssége csakúgy, mint az úgynevezett független értelmiségié. A miénkéről volt szó, az övéké abban van, hogy nagyon keveset beszéltek akkor, amikor a hisztéria hatalmába kerítette a politikai életet, keveset segítettek az indulatok csillapításában. Jó részük bevonult egyik vagy másik székértáborba, vagy elhallgatott, és nem vállalta azt, hogy független értelmiségiként árnyaltan beszéljen az igazságról.

— Lenne-e szükség és lehetőség ön szerint egy újabb monori találkozóra?

— Úgy látom, hogy ennek nincsen realitása. A mostani keretek között, a mostani szereplőknek, a mai szerepükben kéne gyakrabban emlékezniük arra, hogy mivel kezdték és mi volt akkor a programjuk.

N. Kósa Judit